

ERECTIO ECCLESIAE MEXICANÆ,

QUÆ EADEM EST

CUM CETERIS EIUSDEM PROVINCIÆ.

IOANNES de Zumarraga Dei, & Apostolicæ Sedis munere Episcopus, & servus Ecclesiæ Mexicanensis, cujus sub Christi Dei Evangelio æterno militanti, gratia, & pax à Deo Patre, & ejus consubstantiali Unigenito Filio, pacis auctore, qui sui divini corporis effuso sanguine donavit nobis omnia delicta, delens quod adversus nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci, pacificans per sanguinem crucis ejus, sive quæ in terris, sive quæ in celis sunt. Placuit divinæ bonitati Hispaniarum regnis adeo celebres præficere herodes, qui nedum barbaricos enses, ac mores, qui illorum victoriam sequuntur è medio effugarent: verum sui patrimonii, ac vitæ prodigi facti, remotissimas, & incognitas penetrarunt regiones, ac idololatriæ monstro indè sublato, Evangelium vitæ, crucis vexillo hinc indè triumphante, Christianorum magnâ stipante cætervâ, plaudente religione Christianâ magnis auspiciis latè, diffusèque plantarent; sic sunt Serenissima Regina Ioanna, ac illius genitus, Invictissimus Carolus, Maximus, Imperator semper Augustus, rei secularis ex Dei electione

solus, & indubitatus Monarcha: quorum cura circa hoc potissimum versatur, ut omnes gentes eandem orthodoxam profiteantur fidem, & universus orbis ad unius veri Dei cultum redigatur, fiatque unum ovile, & unus pastor, atque juxta Beatissimi Pauli oraculum unum corpus, unus spiritus, una spes, unus Dominus, una fides, unum baptisma, unus Deus, & Pater omnium, qui super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis, à cunctis proclametur uniformiter. Ob hoc innumeras quippe rates, carinas, atque triremes scyllæ, charybdi, ac aliis compluribus cerulei maris angustis exposuere. Ob hoc sanè ineffabiles suorum regnorum thesauros, quasi manu undequaque perfossâ, per abruptas, & incultas oras, etiam nec assem mundani lucri indè sperantes, herculeo illo suo animo, sæpissimè, & affatim projecerunt, attentantes iter, vel euntibus, vel redeuntibus, multis nominibus infaustum, nullo tamen infelicius, quàm quòd pluries Christiani nominis augmentum non contingebat: ac penè duplicabat molestiam, quòd gentem illam omnino adversam, & inducilem, cujus utilitati potissimum tantum laboris desudabatur. Ob hoc res utique lucidissima est, selectos viros quàm plurimos, nedum in arte militari, verum etiam in omnigenâ eruditione, ac pietate ad barbaros, & ferè bestialiter viventes homines destinârunt: alteros quidem, qui illos suo regali sceptro submitterent, alteros verò, qui sacra Dei templa adificarent, & ad sinceram Fidei veritatem radiis

veræ theologiæ illuminatos illos redigerent, & immaculatam, quam ædificarent ecclesiam (si forte diabolico instinctu misceretur) à fœdè barbaricâ appellatione vendicarent. Perspiciebat nimirum Regia prudentiâ id, quod verissimum est, non mediocriter ad Christianæ religionis ornamentum facere, ne quid omnino canatur, aut legatur in templis, quod non gravissimo, doctissimo cuique placere possit, hoc est, quod non ex divinis libris haustum sit, aut certè à viris eximiis profectum. Demum tantâ solertiâ, tam ingenti curâ, & augustâ operâ hujus rei studio infatigabili christiani nominis sumptâ provinciâ annis non paucis insudarunt, ut illis in locis, in quibus ab incognitis sæculis Astaroth, Bel, Baal, Dagon, & reliquæ * barathricæ ferinæ spurcitæ colebantur, iam non nisi divinum nomen, sacri hymni, hypostaticæ laudes, virginei cantus, Divorum panegyrici, Martyrum sanguis, Virginum puritas, Ecclesiæ dogmata, & Pontificia iura hinc indè resonent, atque tripudiant: loquantur ipsa opera, testentur rem quondam prophanæ blasphemix, & dæmonum nominibus plenæ regiones; nunc verò insulæ Christianæ, & oppida felicissima Christo, ac gloriosæ militiæ dicata. Hujus felicitatis partipes sunt Cumana, Perlarum-Flumen, Venetia minor, Sancta Martha, Nomen-Dei, Darienum, Panama, Nicaragua, Indica Cartago, Profunda-loca, Perutum, Yucatanum, Cocumellum, Flumen-Palmarum, Hispanica-Insula, Fernandina, Margarita, Iamaica, &

* Fortè Barbatiz.

Sancti Ioannis, ac alia quàm plurima loca, quædam à fluminibus, quædam verò à ducum illa subiugantium genealogiis nomina trahentia, quæ adeo divini cultûs schemate fulgent, exuberantissimis templis, ac monachorum cænobiis hinc indè constructis, ut verè de illis respectu nostri divinum iudicium iam verificetur, *erunt novissimi primi*; hoc verò ingens divini amoris incendium, piissimorum horum Regum studio actum est, quibus taliter favit divina clementia, ut non solum regali scepro cunctos nostri ævi Reges antecedant; verum pietate præcipuâ fidem Christianam præ cunctis ampliaverint. Quapropter mihi magis intereâ libet, illis mentem istam Regibus dignam, quàm fortunam quamlibet amplam gratulari. O felicem Christi Populum, si passim contingat tales esse Principes, quibus Christi gloriâ nihil sit antiquius, qui totum regium ornatum moribus, & vitâ refrenant, quibus etiam si sceptrum detrahas, tamen Reges Christianos agnoscas, in quibus sanè fortuna, quam antiquitas cæcam faciebat, oculata videtur, qui generis sui longè clarissima schemata morum suorum ornamentis illustrant, Regiam dignitatem vitæ integritate conduplicant, Imperiali Aquilæ nescio quid majestatis additum videtur; postquam hi similes non habentes Principes, totius orbis Monarchiam tenent. Quid superst? Nisi ut Christum Optimum, Maximumque comprecemur, ut istam mentem illis, illos verò nobis quàm diutissime servet incolumes; ad tantam itaque exube-

rantiam (ut ad rem breviter veniamus) horum Principum devenit clementia, quod Mexicanam Provinciam, inter omnes Regiæ ditioni submissas præcipuam, in terrâ firmâ, quam Novam Hispaniam nuncupamus, sitam, non solum à barbarico illo cultu, Christi fide undequaque evangelizatâ, mundaverint; verum & ordo hierarchicus, quem Romana tenet Ecclesia, in illâ observetur. Apostolico super hoc implorato consensu, Episcopale Cathedrale templum, ac Parochiales, & ecclesiasticas dignitates, Canonicatus, Præbendas, beneficia, & cetera hujusmodi in ipsâ erigere, construere, ædificare, & fundare omnino (regio super hoc habito consilio) decreverint: atque, ut rem effectui commendarent, me inutilem, & omnino ad tantæ rei executionem inhabilem, eum apud illos plurimi non deessent, qui, meâ sententiâ, cumulatè valerent suis sanctissimis votis satisfacere, ex angulo mei Franciscani Instituti semiseptulturn extraxerunt, & in primum Mexicanensem nominaverunt, & elegerunt Episcopum. Quorum piæ petitioni, & electioni Sanctissimus D. N. Papa Clemens, hujus nominis Septimus, paternali affectu (ut par est) condescendens, Apostolicas litteras per manus Regias, nobis suppeditandas solerti curâ destinavit; quas quidem litteras, in membranâ more Romano conscriptas, Apostolico plumbo in filis sericis rubei, croceique coloris pendente, sanas, integras, non vitiatas, non cancellatas, nec in aliquâ sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspicione

carentes, is, qui regium agebat negotium, coram magno cœtu in præcipuo templi sacro loco, Sancti Spiritûs invocato favore, nobis præsentavit. Quas quidem eâ, quâ decuit reverentiâ, & submissione, suscepimus, & legimus. Series verò earum de verbo ad verbum est, quæ sequitur.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Sacri Apostolatus ministerio, meritis licet insufficientibus, supernâ dispositione præsidentes, ad universi orbis provincias, & loca, ea præsertim, quæ Omnipotentis Dei misericordiâ Christianæ veritatis lucem nostris potissimè temporibus inceperunt agnoscere, frequenti meditatione intendimus; ut in illis orthodoxæ Fidei cultus augeatur, & Christiana religio propagetur, ac eorum incolæ, & habitatores venerabilium Præsulum doctrinâ, & auctoritate suffulti, in eadem Fide semper proficiant: ipsaque loca, maximè insignia, dignioribus titulis attollantur, & majoribus honoribus decorentur; præsertim cum id Catholicorum Regum, & etiam Cæsareæ Majestatis pia vota exposcant, & cognoscimus in Domino salubriter expedire. Sanè cum oppidum Mexicanense in Indiis maris Tyrheni Indici nuncupati, olim auspiciis claræ memoriæ Ferdinandi, Aragoniæ Regis, & Elisabethæ, Reginæ Castellæ & Legionis Regnorum,

per dilectum Filium, nobilem virum Petrum Arias, militem Segoviensem, eorum gentium armorum ad easdem Indias destinatorum exercitus Generalem Capitaneum, noviter repertis, & è manibus infidelium illas tunc occupantium ereptis, ac ad dittonem, & dominium eorum, & pro tempore existentium Regum eorundem Regnorum redactis, illisque in temporalibus subjectis, quæ eisdem Regibus, dum vixerunt, & deinde Charissimo in Christo Filio nostro Carolo, Romanorum Imperatori semper Augusto, dictorum Regnorum nedum hæredi, & successori, verum etiam in desiderio orthodoxam Fidem ubique exaltandi imitatori; ac sub eorum obedientiâ, & dominio, ratione dictorum Regnorum, ex tunc successivè eodem Petro Capitaneo Governatore, permanentibus, consistens: admodum insigne existat, longumque, & latissimum, & distinctum territorium circum circa habeat; adeoque in eo ultra viginti millia vicinorum, vel incolarum, quorum plures fideles, tam noviter conversi, quam etiam alii forenses, & de diversis mundi partibus ad illud habitandum confluentes, commorentur, & resideant: ac in eo inter alias ecclesias, monasteria, pia loca, ex devotione Regum Majestatis, & Capitanei prædictorum inibi constructa: una Parochialis ecclesia sub invocatione Beatæ Mariæ Virginis, cum structuris, & ædificiis convenientibus, ad quam omnes ipsi fideles, pro Missis, & divinis officiis audiendis, ac Ecclesiasticis sacramentis suscipiendis, tanquam ad eorum Paro-

chiam ecclesiam recurrunt, etiam consistit; ac idem Carolus Imperator summopere cupiat eandem Parochialem ecclesiam, in Cathedralem, ipsumque oppidum in Civitatem Mexicanensem erigi, & instrui. Nos habitâ super his cum venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus maturâ deliberatione; eodem Carolo Imperatore nobis super hoc humiliter supplicante, ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, & ejusdem Beatæ Mariæ Cælestis, nec non ipsius fidei exaltationem, Apostolicâ auctoritate, tenore præsentium supplicationibus Caroli Imperatoris hujusmodi inclinati, de eorundem Fratrum consilio pariter, & assensu, oppidum Mexicanense, ac Parochialem ecclesiam Beatæ Mariæ hujusmodi in Cathedralem Mexicanensem, sub invocatione ejusdem Beatæ Mariæ nuncupandam, pro uno Episcopo Mexicanensi, qui inibi, & in illius Civitate, ac Diœcesi verbum Dei prædicet, & infideles ad eandem Fidem convertat; ac tam illos sic conversos, quam alios prædictos fideles, in eadem Fide expertius instruat, doceat, & confirmet, ac sacramenta Ecclesiastica eis ministret, & ministrari, ac prædictam erectam ecclesiam, illiusque ædificia ad formam Cathedralis Ecclesiæ redigi faciat; ac in Civitate, & Diœcesi prædictis, collegiatis, & parochiales, ac alias ecclesias, monasteria, capellas, hospitalia, oratoria, & alia loca pia, ac in illis respectivè in numero, & cum dotibus, ac qualitatibus decentibus per eum assignandis, specificandis: majores, principales, Abba-

12.
tiales, Conventuales, & alias dignitates, personatus, administrationes, & officia etiam curata, & electiva; nec non Canonicatus, & Præbendas, integras & dimidias Portiones, capellanas, vicarias, & alia beneficia Ecclesiastica, cum curâ, & sine curâ, ac Capitula, necnon Capitulares, Abbatiales, Conventuales, & alias mensas erigat, & instituat respectivè, ac alia temporalia, spiritualia, jurisdictionalia, & Pontificalia officia, omniaque, & singula alia, quæ alii Episcopi Regnorum eorundem facere, & exercere consueverunt, & quæ pro divini cultûs augmento, & Fidei hujusmodi exaltatione, ipsorumque fidelium animarum salute expedire cognoverint, faciat, & exerceat: ac omnibus & singulis aliis privilegiis, prærogativis, præeminentiis, & gratiis, quibus alii Episcopi prædicti de jure, & consuetudine, ac aliâs utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, utatur, potiatur & gaudeat, ac uti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeat: necnon in eadem Ecclesiâ Mexicanensi Capitulum Canonicorum, & personarum, Episcopali, & Capitulari mensis, ac sigillo, & aliis insigniis, jurisdictionibus, privilegiis, & præeminentiis Episcopalibus, & Capitularibus, erigimus, & instituimus: ac incolas & habitatores dictæ Civitatis cum nomine decoramus; necnon eidem erectæ Ecclesiæ pro illius Civitate, Civitatem erectam, & pro Diœcesi terras, insulas, loca, & oppida, quæ idem Carolus Imperator, vel ejus Consilium, Indiarum

13.
nuncupatum, positis limitibus, & confinibus necessariis, statui, & assignari jusserit: ac pro Clero, & Populo illorum incolas & habitatores hujusmodi, respectivè: ac pro dote, & etiam Pontificalis dignitatis, & pro tempore existentis Episcopi illius decentiori sustentatione decimas, primitias, & alia jura Episcopalia, spiritualia, & temporalia de bonis, rebus, & fructibus, de quibus Carolus Imperator, vel Consilium hujusmodi specificarint, & ordinaverint. Itaque idem Episcopus Mexicanensis in Civitate, & Diœcesi prædictis Episcopalem jurisdictionem, auctoritatem, & potestatem exercere, ac decimas, & primitias, & jura hujusmodi percipere, & levare ad instar Episcoporum prædictorum liberè, & licitè valeat, applicamus, & appropriamus: necnon jus Patronatus, & infra annum, propter loci distantiam, per se, vel alium, seu alios ad id etiam ante vacationes deputandos Procuratores, præsentandi personas idoneas, tam hæc primâ vice, quàm quoties illa pro tempore vacaverint, ad Ecclesiam videlicet Mexicanensem, nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici per nos, & illum respectivè in ejusdem Ecclesiæ Episcopum, & Pastorem præficiendum. At verò omnes, & singulas alias Dignitates, Personatus, administrationes, officia, Canonicatus, & Præbendas, Portiones, capellanas, vicarias, monasteria, Prioratus, & alia beneficia hujusmodi, eidem pro tempore existenti Episcopo Mexicanensi, ac ejus Vicario, seu Officiali per eum instituendis, ad easdem præsen-

tationes Carolo Imperatori prædicto, ratione Regnorum Castellæ, & Legionis hujusmodi, ac pro tempore existenti illorum Regi, vel Reginae de similibus consilio, & assensu reservamus, concedimus, & assignamus; non obstantibus constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, decorationis, applicationis, appropriationis, reservationis, concessionis, & assignationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo, quarto Nonas Septembris, Pontificatus nostri anno septimo.

Post quarum quidem litterarum Apostolicarum præsentationem, & receptionem nobis, & per nos, ut præmittitur, factas, fuimus pro parte Serenissimæ Dominæ Joannæ, & Caroli semper Augusti, ejusdem filii, Hispaniarum Regum debitâ cum instantiâ requisiti, ut ad complementum litterarum Apostolicarum, & contentorum in eisdem procedendum, in prædictâ nostrâ Cathedrali ecclesiâ, ad honorem Gloriosissimæ Virginis Mariæ Assumptionis dedicatâ, & in dictâ Novâ Hispaniâ fabricatâ, Dignitates, Canonatus, & Præbendas, ac Portiones, aliaque beneficia, & officia Ecclesiastica quotquot, & prout

mélius expedire videremus, tam in Civitate, quam per totam Diocesim erigeremus, & institueremus. Nos igitur Frater Joannes de Zumarraga, Episcopus, ac Commissarius Apostolicus præfatus, attendentes petitionem, & requisitionem hujusmodi justas fore, & rationi consonas, cupientesque, ut verus, & obediens filius Apostolica jussa, nobis directâ, reverenter exequi, ut tenemur, commissionem præacceptavimus, & eâdem auctoritate Apostolicâ, quâ fungimur in hac parte, præfatâ Majestate instante, & petente, in prædictâ Cathedrali ecclesiâ Mexicanensis Civitatis in prædictâ Novâ Hispaniâ, ad honorem Dei, & Domini nostri Jesuchristi, ac Beatissimæ Mariæ Virginis, Matris ejus, in cujus, ac sub cujus titulo per præfatum Sanctissimum Dominum nostrum Cathedralis ecclesia est erecta, tenore præsentium erigimus, creamus, & instituimus.

§. I.

DEcanatum, quæ Dignitas prima post Pontificalem in eadem Ecclesiâ existat, qui curet, & provideat, quòd Officium Divinum, & omnia alia, quæ ad cultum Dei pertinent, tam in choro, quam in altari, quam etiam in processionibus in ecclesiâ, & extrâ, in capitulo, ubicumque conventus, ecclesiæ, seu capituli ad illud exsolvendum congregabuntur, cum silentio, & eâ, quâ decet honestate, ac modestiâ ritè, & rectè perficiantur: ad quem etiam pertinebit, iis, qui-

bus à choro ex causâ discedere convenit, & expressâ causâ, & non aliâs, licentiam concedere.

§. II.

ARchidiaconatum ejusdem Civitatis, ad quem clericorum ordinandorum examinatio, Prælato solemniter celebrante ministratio, civitatis, & diœcesis, si sibi à Prælato injungatur, visitatio, & alia, quæ de jure communi competunt, exercere pertinebit: qui in altero tamen Jurium, vel in Theologiâ ad minùs Baccalaureus existat in Universitate graduatus.

§. III.

CAntoriam, ad quam nullus possit præsentari, nisi in musicâ, saltem in cantu plano, doctus & peritus existat, cujus in facistolio cantare, & servitores Ecclesiæ cantare docere, & quæ ad cantum pertinent & expectant, ordinare, corrigere, & emendare, in choro, & ubicumque, per se, & non per alium, officium erit.

§. IV.

Scholastriam, ad quam etiam nullus, nisi in altero Jurium, aut in Artibus Baccalaureus, in aliquâ generali Universitate graduatus existat, præsentetur, qui Grammaticam clericos, & Ecclesiæ servitores, ac omnes diœcesanos audire volentes, per se, vel alium, docere tenebitur.

§. V.

Thesaurariam, ad quam ecclesiam claudere, & aperire, campanas pulsare facere, omnia utensilia ecclesiæ custodire, lampades & luminaria curare, de incenso, luminibus, panè & vino, ac reliquis ad celebrandum necessariis, de redditibus fabricæ ecclesiæ exponendis ad votum Capituli providere, pertinebit.

§. VI.

Necnon decem Canonicatus & Præbendas, quas à dictis Dignitatibus omnino separatæ esse decernimus, nec unquam unam simul cum dignitate aliquâ obtineri posse ordinamus: ad quos etiam Canonicatus, & Præbendas nullus præsentari possit, nisi ad sacrum Presbyteratûs ordinem jam sit promotus. Ad quos quidem Canonicatus quotidie (præterquam in primæ, & secundæ dignitatis festivitibus, in quibus Prælatus, vel eo impedito, aliqua de Dignitatibus celebrabit) Missam celebrare pertinebit.

§. VII.

Instituimus insuper sex integras, & totidem dimidias Portiones, & qui ad dictas integras Portiones præsentandi fuerint, ad sacrum Diaconatûs ordinem sint promoti, in quo quidem ordine teneantur in altari quotidie deservire, necnon passiones decantare: qui verò ad dimidias, ad sacrum Subdiaconatûs, qui quidem epistolas in al-

tari, & in choro, & prophetias, lamentationes, & lectiones teneantur decantare.

§. VIII.

Volumus insuper, & statuimus quod ad Dignitates, Canonicatus, Portiones integras, & dimidias supra dictas, vel ad aliquod aliud beneficium totius nostræ Diœcesis, nullus præsentari valeat, qui cujusvis ordinis, privilegii, aut officii occasione à jurisdictione nostrâ ordinariâ sit exemptus. Et si fortè contigerit, exemptum aliquem præsentari, vel institui, talis præsentatio, vel institutio sit ipso jure nulla.

§. IX.

ET quia non est parvi momenti Rectores nominare, ordinamus quod tot Rectores possimus eligere, quot servitio nostræ Cathedralis Ecclesiæ necesse fuerint, qui ad nutum nostrum, nostrorumque pro tempore successorum provideri, & quando licuerit, amoveri possint: qui exerceant in dictâ Cathedrali ecclesiâ nostrâ officium rectè & ritè, Missas celebrando, confessiones audiendo, aliaque sacramenta cautè & sollicitè ministrando.

§. X.

AC sex Acolytos, qui Acolytatus officium in altaris ministerio quotidie per ordinem exercebunt; ordinamus Capellanos insuper sex, quorum quilibet, tam in nocturnis horis, quàm in diurnis, ac etiam Missis ad facistolium persona-

liter interesse, & in unoquoque mense Missas viginti, nisi justâ infirmitate, vel impedimento fuerit impeditus, celebrare teneatur.

§. XI.

Præsentationem autem dictarum Dignitatum, Canonicatum, Portionum integralium, ac dimidiarum, aliarumque Dignitatum, Canonicatum, & Portionum similium futurarum, in prædictâ nostrâ Cathedrali Ecclesiâ creandarum, præfatis Catholicis Hispaniarum Regibus, ac eorum successoribus, prout de jure eis competit, & auctoritate Apostolicâ, reservamus eadem auctoritate.

§. XII.

Acolytorum, & Capellanorum prædictorum electionem, seu provisionem ad nos, & successores nostros unâ cum nostro Capitulo pertinere decernimus. Volumus autem, quòd dicti Capellani, qui pro tempore fuerint eligendi, non sint familiares Episcopi, nec alicujus personæ dicti Capituli, nec fuerint tempore vacationis.

§. XIII.

Officium Sacristæ, qui ea, quæ ad officium Thesaurarii spectant, ipso præsentate, & de ejus cõmissione; & in ejus absentia ad votum Capituli exercere tenebitur.

§. XIV.

Officium Organistæ, qui organa in diebus festivis, & aliis temporibus ad votum Prælati, vel Capituli pulsare teneatur.

§. XV.

Officium Perticarii, ejus in processionibus ordinare, Prælato, Præbitero, Diacono, Subdiacono, & reliquis altari ministrantibus, de choro ad sacristiam, vel altare, de altari ad sacristiam, in chorum euntibus, vel redeuntibus anteire, officium erit.

§. XVI.

Officium Œconomi, sive Procuratoris Ecclesiæ fabricæ, & hospitalis, qui architectis, muratoribus, necnon fabris lignariis, & aliis officialibus ædificandis ecclesiis operam dantibus præerit: quique per se, vel alios redditus, & proventus annuos, & quæcumque emolumenta, & obventiones, ad dictam fabricam, & hospitale, quovis modo pertinentia, colligere, & expendere habebit; redditurus annuatim rationem de receptis, & consumptis Episcopo, & Capitulo, vel officialibus ab eisdem ad hoc specialiter deputatis: necnon ad eorum nutum eligendus, vel removendus, præstitâ prius per eum idoneâ satisfactione, quàm ad administrationem admittatur.

§. XVII.

Officium insuper Cancellarii, sive Notarii Ecclesiæ, & Capituli, qui quoscumque

contractus inter Ecclesiam, Episcopum, & Capitulum, & quoscumque alios, in protocollo, & notis suis recipere, actus capitulares scribere, donationes, possessiones, census, feuda, precaria per eosdem Episcopum, & Capitulum, & Ecclesiam, vel eisdem facta, vel in posterum facienda annotet, & scribat, & instrumenta custodiat: partes reddituum beneficiatis distribuat, nec non rationes reddat, & recipiat.

§. XVIII.

Officium insuper Canicularii, qui canes ab ecclesiâ ejiciat; in omnibus sabbatis, & quorumcumque festorum vigiliis habentium vigiliis, & aliis, ubi & quando per Thesaurarium sibi fuerit injunctum, Ecclesiam purgabit.

§. XIX.

DE quibus omnibus, videlicet, quinque Dignitatibus, decem Canonicatibus, sex integris, & totidem dimidiis Portionibus, & sex Capellanis, & sex Acolytis, & officiis prædictis, quia de præsentis fructus, redditus, & proventus decimarum non suppetunt, Thesaurariam ex Dignitatibus, quinque verò Canonicatus, & omnes integras & dimidias Portiones ad præsens in dictâ erectione volumus suspendere: quòd si præfatis quatuor Dignitatibus, & quinque Canonicis redditus memoratæ quartæ partis ad præsens (quod non credimus) non suppetant, quòd defue-

rit, inter eos dividatur secundum valorem præbendarum, & non numerum personarum; donec ad majorem quantitatem fructus pervenerint, restituendi ad præbendas præfatas per nos, & nostros successores, ordine nobis considerando ad potiorem Ecclesiæ nostræ utilitatem: ita tamen, ut cum, Deo duce, ad pinguiorem fortunam fructus, & redditus nostræ prædictæ Ecclesiæ pervenerint, quamprimum ad dotem Thesaurariæ suspensæ applicatam de supercrescentibus fructibus auctum fuerit, Thesaurariam eandem, ex nunc erectam, & creatam esse decernimus, absque aliâ novâ creatione, & erectione personæ per eandem Catholicam Majestatem nominandæ conferendam; & consequenter dum fructus, redditus, & proventus ulterius augmentum receperint, tres integræ Portiones provideantur: & successivè cum excreverint fructus, dictorum Canonorum numerus usque ad denarium numerum successivè augeatur; quo expleto, tunc reliquæ tres integræ Portiones, & dimidiæ successivè suo ordine admittantur: & demum de redditibus superexcrecentibus sex Acolytatus, pro sex clericulis, qui in quatuor minoribus sint constituti, & Acolytorum officium in altaris ministerio exercent; & sex capellaniæ simplices, pro sex prædictis Capellanis similiter provideantur; postmodum verò officium Organistæ, & Perticarii, & Œconomi, Notarii, & Canicularii prædictorum dicto numero successivè, juxta ordinem litteraliter præmissum, absque aliquo intervallo augeatur.

§. XX.

ET quia secundum Apostolum, qui altari servit, de altari vivere debet, omnibus, & singulis Dignitatibus, Personis, & Canonicis, Præbendis, & integris, & dimidiis Portionariis, Capellanis, clericulis, sive Acolytis, ceterisque officiis, & eorum officialibus, juxta numerum supra dictum expressis, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, tam ex Regiâ donatione, quam ex jure decimarum, aut aliâ quovis modo ad eos de præsentî, aut in futurum pertinentes; videlicet ordine litterario, Decano, Archidiacono, Cantori, Scholastico, Thesaurario, & Canonicis, necnon Portionibus integris, & dimidiis, & omnibus aliis supra notatis, & nominatis modo sequenti.....

§. XXI.

DEcano scilicet centum, & quinquaginta libras, pesos vulgariter in illis partibus nuncupatos, quarum librarum quælibet unum castellanum aureum, quadringentos octoginta quinque marapetinos monetæ usitatæ Hispaniæ constituens: Archidiacono centum, & triginta valoris ejusdem pesos seu castellanos, & cuilibet de Dignitatibus totidem; & cuilibet de Canonicis centum; Portionariorum cuilibet septuaginta; dimidiis triginta quinque; Capellanis quidem viginti; Acolytis singulis duodecim; Organistæ sexdecim, & Notario totidem; Perticario totidem; Œconomo verò quinquaginta; Caniculario quidem duodecim li-

bras auri similes, totidem castellanos, & marapetinos constituentes ex nunc pro tunc ordine literario, prout exprimitur, servato, cum fructus, redditus, & proventus superexcreverint, applicamus, & assignamus.

§. XXII.

ET quia, ut dictum est, propter officium datum Beneficium, volumus, & in virtute sanctæ obedientiæ directè præcipiendo mandamus, quod prædicta stipendia sint quotidianæ distributionis assignatæ, distributæ quotidie interessentibus singulis horis, nocturnis pariter, & diurnis exercitiis dictorum officiorum. Itaque à Decano usque ad Acolytum inclusivè, is, qui alicui horæ non interfuerit in choro, stipendio, si-ve illius horæ distributione careat; & officialis, qui sui officii exercitio, vel executioni deerit, mulctetur similiter singulis vicibus pro ratâ salarii; tales verò distributiones, quibus absentes privantur, aliis interessentibus accrescant.

§. XXIII.

Item volumus, & eadem auctoritate ordinamus, ut omnes, & singulæ Dignitates, Canonici, & Portionarii dictæ nostræ Ecclesiæ Cathedralis teneantur residere, & servire in prædictâ nostrâ Ecclesiâ per octo menses continuos, aut interpolatos; alioquin nos, vel successores nostri, qui pro tempore fuerint, aut Capitulum Sede vacante teneantur, eo priùs vocato & au-

dito, si justam & rationabilem causam absentiae non habuerit, & allegaverit; Personatum, vel Canonatum, sive Portionem vacantem pronuntiare, & de illo, vel illâ idoneis, ad præsentationem tamen præfatæ Catholicæ Majestatis, & eorum in Regnis Hispaniæ successorum, providere; justam autem absentiae causam hoc loco diffinimus ægritudinem, dum tamen beneficiatus infirmus in Civitate maneat, aut in suburbis ejusdem Civitatis; aut si eam incurrerit stans extra Civitatem, cum redierit, aut redire paraverit ad eam; dum tamen hoc probationibus legitimis constet: vel cum de mandato Episcopi, vel Capituli simul, & pro causâ, & utilitate Ecclesiæ absens fuerit, itaque ista tria concurrant in hæc suâ absentia.

§. XXIV.

Volumus insuper, & de consensu & beneplacito Serenissimæ Majestatis, & eadem auctoritate Apostolicâ statuimus, decernimus, & mandamus quod omnium decimarum, tam Cathedralis, quam aliarum ecclesiarum dictæ Civitatis, & Diœcesis fructus, redditus, & proventus, in quatuor æquales dividantur partes, quarum unam nos, & successores nostri Episcopi perpetuis, futurisque temporibus, pro onere Pontificalis habitus sustentando, & ut decentius, & juxta Pontificalis officii exigentiam, statum nostrum sustentare valeamus, absque aliquâ diminutione pro nostrâ speciali mensâ habeamus; Decanus verò, & Capitulum, & reliqui ministri Ecclesiæ, quos

suprà assignavimus, aliam quartam partem, modo præmisso inter eos dividendam habeant; à quibus partibus, licet ex commissione Apostolicâ, & longævo temporis usu, moribus, & consuetudine approbatâ, eadem Catholica Majestas tertiam partem (Tertias in Hispaniâ vulgariter nuncupatas) habere, & recipere integraliter consuevit; volens erga nos suâ liberalitatis dexteram extendere, prout extendit circa alias partes, & circa qualitates infrâ expressas, nos, & Episcopos successores, ac Capitulum prædictos, ut magis debitores, tanto munere refectos, efficeret; & ut pro eâdem, & Regiis ejusdem Majestatis successoribus preces effundere teneremur; in nostrâ, & dictâ Ecclesiâ nostrâ, & Capituli in suâ quartâ decimarum parte, liberos, & exemptos esse voluit; reliquæ verò duæ quartæ partes iterum in novem dividendas partes decernimus: duas quarum eidem Majestati Serenissimæ, in signum superioritatis, & juris Patronatûs, ac ratione acquisitionis prædictæ terræ, futuris perpetuis temporibus, percipiendas, & levandas, applicamus.

§. XXV.

DE reliquis verò septem partibus bifariam duximus esse faciendam divisionem, quarum quatuor de dictis septem omnium decimarum Parochiæ nostræ Cathedralis Ecclesiæ applicamus mensæ Capitulari, ut melius Ecclesia valeat administrari, ex quibus quatuor partibus nos, & successores nostri cuilibet *vestrorum assigna-

* Fortè Recto-
rum.

mus sexaginta *pesos* vulgariter nuncupatos, Sacristæ verò quadraginta. Qui quidem Rectores habeant omnes primitias, præter octavam partem, quam applicamus Sacristæ; qui etiam Rectores quotidie in coro Missæ majori, ac vespertinis horis, superpelliciis induti residere teneantur, ut commodius animarum saluti sacramenta exercere valeant; ne eorum absentia, seu incuria quis absque aliquo Sanctæ Matris Ecclesiæ sacramento incautè discedat: & donec fructus excreverint, ex prædictis etiam quatuor partibus conferatur Acolytis, Organistæ, & Perticario, quod suprâ dictum est, & quod superfuerit, habeat prædicta mensa Capitularis.

§. XXVI.

IN singulis verò Parochialibus ecclesiis, tam dictæ Civitatis, quàm totius nostræ Diœcesis, quatuor prædictæ de dictis septem partibus simul cum primitiis, beneficiis in unaquaque dictarum ecclesiarum erigendis, & creandis applicamus: declarantes etiam simili modo octavam partem dictarum quatuor partium, atque primitiarum, sic dictis beneficiis applicatarum, Sacristæ cujusque Parochialis ecclesiæ dictæ Civitatis, & Diœcesis nostræ, esse tribuendam.

§. XXVII.

Volumus autem, & ordinamus quòd omnibus dictæ Civitatis, & Diœcesis nostræ ecclesiis Parochialibus (exceptâ nostrâ Ecclesiâ Ca-

thedrali) tot beneficia simplicia creentur, & ordinentur, quot ex quantitate reddituum dictarum quatuor partium, sic eisdem beneficiis applicatarum, creari, & ordinari poterunt. Assignatâ tamen congruâ, & honestâ sustentatione clericis, quibus beneficia illa conferri debent; itaque nullus sit determinatus dictorum beneficiorum numerus, sed superexcrecentibus fructibus, crescat etiam ministrorum copia in eisdem ecclesiis. Quæ quidem prædicta beneficia simplicia, servitoria, quæ pro tempore in dictis ecclesiis creari contigerit, ut dictum est, quotiescumque contigerit vacare quovis modo, providere volumus, & statuimus filiis dumtaxat patrimonialibus, descendentibus ab incolis, qui ex Hispaniâ dictam Provinciam transmeârunt; aut ad eam inhabitandam in futurum transire contingat: donec in posterum visâ, & cognitâ per nos, vel successores nostros christianitate, & capacitate Indorum, ad instantiam, & petitionem suprâ dicti Patroni, nunc, vel pro tempore existentis, visum fuerit, Indis etiam naturalibus dicta beneficia providenda (præmisso prius examine, & oppositione, juxta formam, & laudabilem consuetudinem in Episcopatu Palentino hæctenus observatam) inter filios patrimoniales; dum tamen dicti filii patrimoniales, quibus sic de dictis beneficiis provisum fuerit, infra annum & dimidium à die sibi factæ provisionis teneantur præsentare, & ostendere coram dictæ Provinciæ appellationum Judicibus, aut Gubernatore pro tempore, ibidem existentibus, ra-

tihabitione dictarum Catholicarum Majestatum, vel pro tempore successorum suorum in Hispaniæ Regnis collationem, & provisionem, sic sibi prædictâ formâ factam; alioquin prædicta beneficia eo ipso vacare censeantur; præfatique Catholici Reges, sive illorum successores personas alias possint ad dicta beneficia juxta prædictam formam qualificatas præsentare.

§. XXVIII.

Volumus autem, quòd donec existant filii patrimoniales, qui juxta præfatam consuetudinem Palentinam possint eligi ad dicta beneficia; provisio dictorum beneficiorum fiat, ad præsentationem dictarum Catholicarum Majestatum Patronorum, & non alias.

§. XXIX.

SED quia animarum cura dictæ Civitatis, ac totius nostræ Diœcesis ad nos, & futuros successores nostros principaliter, & præcipue spectat, tanquam qui, juxta Apostoli sententiam, de illis in die Judicii rationem reddituri sumus, accedente ad hoc consensu, ac voluntate earundem Catholicarum Majestatum Patronorum prædictorum, & suâ instante petitione, ac auctoritate, & tenore prædictis; volumus, & ordinamus, quòd in nostrâ Cathedrali Ecclesiâ, & in omnibus dictæ Civitatis, ac nostræ Diœcesis ecclesiis Parochialibus nos, & Prælati, qui pro tempore fuerint, commendemus, & injungamus animarum

curam pro nostræ voluntatis arbitrio, cui viderimus ipsarum ecclesiarum beneficiato, seu beneficiatis, seu cuicumque alii Sacerdoti, etiam non beneficiato, pro eo tempore, ac sub illâ formâ, quibus nobis visum fuerit dictarum animarum salutis magis expedire; sub divini obtestatione iudicii futuros omnes, & nostros successores exhortantes, & requirentes, quod in hac commissione animarum nulla sit apud eos personarum acceptatio, sed solum sibi à Deo commissarum ovium utilitati consulant, & salutis; & ut, qui præfatæ animarum curæ à nobis, vel illis præpositi fuerint, congruentius valeant sustentari, & pro ipsarum animarum sollicitudine aliquam recipiant temporalem retributionem; applicamus eorum cuilibet primitias omnes Parochiæ illius, in quâ sic curam animarum gesserit (relictâ parte Sacristiæ superius designatâ.)

§. XXX.

Volumus iusuper, & ordinamus, quod institutio, & destitutio Sacristarum omnium ecclesiarum nostræ Diœcesis fiat semper ad nutum, & dispositionem nostram, & nostrorum pro tempore successorum cum moderatione salarii; si forsitan prædicta pars, quæ sibi (ut præmissum est) solvi debet, in magnam excreverit quantitatem; ita tamen, quod quidquid ex octavâ eadem parte illis per nos, vel successores nostros ademptum fuerit, in ipsius ecclesiæ fabricam, vel aliud quod Divini cultûs augmentum ejusdem ecclesiæ, & non in altos usus consumi debeat.

§. XXXI.

Similiter tres partes restantes de septem partibus suprâ dictis in duas iterum partes æqualiter dividantur, quarum unam scilicet medietatem trium dictarum partium, cujuslibet dictorum oppidorum ecclesiæ fabricæ liberè applicamus; reliquam verò partem, videlicet medietatem trium dictarum partium, hospitalibus cujuslibet oppidi consignamus: de quâ quidem medietate, sive parte eisdem hospitalibus applicatâ, dicta hospitalia teneantur hospitali principali, ubi Cathedralis fuerit ecclesia, decimam solvere. Applicamus etiam eadem auctoritate in perpetuum fabricæ nostræ Diœcesis dictæ Sanctissimæ Mariæ omnes, & singulas decimas unius parochiani ejusdem Ecclesiæ, & omnium aliarum ecclesiarum totius Civitatis, & Diœcesis; dum tamen talis parochianus non sit primus, seu major, vel ditior nostræ dictæ Ecclesiæ Cathedralis, & aliarum ecclesiarum nostræ dictæ Diœcesis, sed secundus post primum.

§. XXXII.

Officium verò divinum diurnum pariter, & nocturnum, tam in Missis, quàm in horis fiat semper, & dicatur secundum consuetudinem Ecclesiæ Hispalensis, donec, & quousque Synodus celebretur.

§. XXXIII.

Volumus insuper, & de ejus celsitudinis instantiâ, & petitione ordinamus, quod Portionarii ipsi vocem habeant in Capitulo, unâ cum

32.
Dignitatibus & Canonicis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, præterquam in electionibus, & aliis à Jure prohibitis casibus, qui solis Dignitatibus, & Canonicis pertinent.

§. XXXIV.

ET insuper volumus, & de ejus Serenitatis instantiâ, & petitione ordinamus, quòd in dictâ nostrâ Cathedrali Ecclesiâ, præterquam in diebus festivis, in quibus una tantum Missa sollemnis celebrabitur horâ tertiâ; duæ quotidie Missæ celebrantur, quarum una primis diebus Veneris cujuslibet mensis de anniversario fiat pro Hispaniâ Regibus præteritis, præsentibus, & futuris: diebus verò Sabbati Missa prædicta in Virginis gloriosæ honorem, pro præfatorum Regum incolumitate, & salute respectivè celebretur. Cujuslibet autem mensis primâ die Lunæ eadem Missa pro animabus in Purgatorio existentibus sollemniter dicatur. Reliquis verò diebus prædicta Missa de primâ possit celebrari ad voluntatem, & dispositionem cujuslibet personæ volentis ipsam dotare: dictique Episcopus, & Capitulum possint quæcumque dotem recipere, à quibusvis personis sibi oblatam, pro ejusdem Missæ celebratione. Secunda verò Missa de festo, vel de feriâ occurrenti, secundum ritum Hispanensis Ecclesiæ, vel alias, horâ tertiâ celebrabitur. Et quicumque majorem Missam celebraverit, ultra communem distributionem omnibus illi Missæ interessentibus assignatam, vel assignandam, sti-

33.
pendium lucretur triplum, quàm ad quæcumque diei horam; Diaconus verò duplum, & Subdiaconus simplum. Et quicumque majori Missæ non interfuerit, tertiam, & sextam illius diei non lucretur, nisi ex rationabili, & justâ causâ, & Decani licentiâ, vel alterius in choro pro tempore præsentis, absens fuerit: super quo petentis licentiam, & concedentis conscientiam oneramus. Et quicumque similiter matutinis, & laudibus interfuerint, triplum lucretur, quàm ad quæcumque diei horam, & insuper stipendium primæ, quàmvis illi non interfuerint.

§. XXXV.

Volumus insuper, & de ejusdem Majestatis instantiâ, & petitione ordinamus, quòd bis in quâlibet hebdomadâ Capitulum teneatur, feriâ videlicet sextâ, & tertiâ: & quòd feriâ tertiâ tractetur ibidem de negotiis occurrentibus: feriâ autem sextâ, de nullâ aliâ re, nisi de morum correctione, & emendatione tractetur, & de iis, quæ ad Divinum cultum debitè celebrandum, & ad Clericalem honestatem in omnibus, & per omnia, tam in Ecclesiâ, quàm extrâ conservandam spectent: & quælibet alia dies ad Capitulum celebrandum sit interdîcta; nisi novi casus, qui emergerint, aliud exegerint. Per hoc autem nolumus jurisdictioni nostræ Episcopali, aut successorum nostrorum circa correctionem, & punitionem dictorum Canonicorum, aliarumque per-

sonarum nostræ Cathedralis Ecclesiæ aliquatenus derogari, quam omnimodam correctionem, punitionem, & jurisdictionem in dictas personas, nobis, & dictis successoribus reservamus, ad instantiam, & petitionem præfatarum Majestatum Patronorum, & de eorum consensu. Item eadem auctoritate, & de ejusdem Catholicæ Majestatis beneplacito statuimus, & ordinamus quod quilibet dictæ nostræ Ecclesiæ, & Diæcesis clericulus primæ Tonsuræ, ad hoc ut possit privilegio gaudere, Clericalem deferat tonsuram unius regalis argentei magnitudine, monetæ usualis Hispaniæ; & per duos digitos infra aures tantum, à tergo prosequenter, scissurâ capillos tondeat: vestibusque honestis induatur, chlamyde, videlicet, vel mantello, seu pallio, quod vulgariter *loba* nuncupatur (ò *manteo*) clauso, vel aperto ad terram protensis, non rubei, croceique coloris, sed alterius honesti coloris, quibus, tam in vestibus superioribus, quam inferioribus utatur.

§. XXXVI.

Item, eadem Apostolicâ auctoritate, necnon de ejusdem celsitudinis, & Catholicæ Majestatis consensu deliberato, quia in ipsâ Provinciâ de Mexico in Novâ Hispaniâ vulgariter nuncupatâ, in Civitate Mexicanensi, & sub invocatione Beatissimæ Mariæ Virginis Assumptionis Cathedralis Ecclesiam in honorem ejusdem Virginis Assumptionis Apostolicâ auctoritate perpetuò

erigimus; domos, habitatores, incolas, & vicinos, tam intra Civitatem, quam in suburbii ejusdem Civitatis, de præsentî, vel in futurum habitantes, & commorantes, in dictæ Ecclesiæ Virginis Mariæ Assumptionis parochianos deputamus, & assignamus, donec in dictâ Civitate commoda per nos, & nostros successores fiat divisio parochiarum: cui etiam jura parochialis ecclesiæ solvere teneantur, decimas, primitias, & oblationes offerre; & à Rectoribus ejusdem Ecclesiæ Confessionis, Eucharistiæ, & alia sacramenta recipere; necnon eisdem Rectoribus sacramenta hujusmodi conferre, & administrare, & parochianis accipiendi licentiam concedimus pariter, & facultatem.

§. XXXVII.

Item volumus, statuimus, & ordinamus quòd consuetudines, constitutiones, ritus, & mores legitimos, & approbatos, tam officiorum, quam insigniarum, & habitus, anniversariorum, officiorum, Missarum, aliarumque omnium cæremoniarum approbatarum Ecclesiæ Hispanensis, necnon aliarum cujusvis ecclesiæ, seu ecclesiarum, ad nostram Cathedralis decorandam, & regendam necessariè reducere, ac transplantare liberè valeamus.

§. XXXVIII.

ET quia, quæ de novo emergunt, novo indigent auxilio; igitur litterarum suprâ dicta-

